

Sel kommune

Utskrift av møtebok

Arkivsak: 2006/16-5
Arkiv: 026
Saksbehandler: Sjur Mykletun
Dato: 10.06.2010

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
40/10	Kommunestyret	21.06.2010

Lovfesting av samkommunemodellen. Høring.

Vedlegg:

Ingen vedlegg

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Høringsnotat datert 26.04.10

Saksutredning

Kommunal- og regionaldepartementet har sendt forslag til endringer i Kommuneloven – lovfesting av samkommunemodellen – til høring i kommunene. Fristen er 2. august 2010. Samkommunemodellen har tidligere vært på høring samtidig med lovfesting av vertskommunemodellen- i 2005. Det ble ikke gjort framlegg til lovendring da. Nå er det gjort mer erfaring med samkommunemodellen. Departementet peker også på den forstående samhandlingsreformen, og at det interkommunale samarbeidet brer seg til nye områder. Det er visse justeringer i dagens forslag sammenlignet med det som var på høring i 2005.

En samkommune blir etter forslaget etablert av to eller flere kommuner (eller fylkeskommuner) for å løse felles oppgaver. Samkommunen kan løse det meste av kommunale oppgaver. Til samkommunen må det delegeres identiske oppgaver og myndighetsansvar fra deltagerkommunene. Forvaltningslov, offentlighetslov, statlige tilsyn, kontrollutvalg, her vi de vanlige rettsprinsippene gjelde.

Samkommunen skal ha et samkommunestyre, valgt av og blant deltakerkommunenes kommunestyremedlemmer. Hver kommune velger minst tre representanter med varamedlemmer. Samkommunestyret velger selv leder og nestleder. Ordfører og administrasjonssjef i hver deltakerkommune har møte- og talerett i samkommunens organer. Unntaket er at administrasjonssjefen ikke har møterett i kontrollutvalget. Samkommunen skal ha en administrativ leder som ansettes av samkommunestyret. Det kan avtales at stillingen som administrativ leder skal gå på omgang mellom administrasjonssjefene i deltakerkommunene.

Det gis detaljerte lovbestemmelser om hvordan samarbeidsavtalen skal settes opp, og hvordan de økonomiske sidene ved samkommunen skal reguleres. Departementet foreslår at en kommune bare kan delta i *en* samkommune.

I høringsbrevet har departementet understreket at disse punktene er særlig viktige å få tilbakemeldinger på:

- Punkt 3.7 der det drøftes om det bør åpne for samkommuner der både kommuner og fylkeskommuner er deltakere.
- Punkt 3.8 der det drøftes om det bør stilles et særlig krav til kommunenes vedtak om å delta i en samkommune.
- Punkt 3.9.2 der det drøftes om det bør åpnes for at en samkommune kan eie aksjeselskaper, interkommunale selskaper mv.

Det er viktig å understreke at en eventuell lovendring kun legger de formelle retningslinjer for en samkommunemodell. Det er kommunene selv som vedtar om de ser det formålstjenlig å ta i bruk dette som organisasjonsmodell for interkommunalt samarbeid.

AU i regionrådet satte ned ei arbeidsgruppe for å gjøre et forarbeid, med den hensikt at hver kommune kan gi en uttalelse i saken. De viktigste momentene fra regionsjefens notat er innarbeidet i dette forslaget til uttalelse.

Administrasjonssjefens forslag til høringsuttalelse:

I. Generelt:

Sel kommune er positiv til at samkommunemodellen blir lovfestet som et alternativ for interkommunalt samarbeid om myndighetsoppgaver. Kommunene får med dette et alternativ til vertskommunemodellen. Det er riktig at lovforslaget legger opp til lokalt tilpassede modeller, som gir frihet når det gjelder bl.a. antall styremedlemmer og politisk og administrativ ledelse av samkommunen. Det er likevel grunn til å peke på noen forhold som *ikke løses* gjennom forslaget:

Departementet legger opp til flere muligheter for kommunene for å få til et godt samarbeid for å løse viktige velferdsoppgaver. Samtidig fremholder en at kommunesammenslutning skal være en frivillig sak. Det kan være de som mener at dette er en defensiv holdning fra statens side.

- Fagutvikling og teknologiutvikling tvinger fram nye organisasjonsformer. Økende kompetansekrav innen nær sagt alle fagområder skaper et behov for robuste fagmiljø av en viss størrelse. Dersom situasjonen innen et geografisk område med mindre kommuner er slik at det ikke ligger til rette for interkommunale samarbeidsløsninger, kan det føre til manglende kvalitet på velferdstjenester for innbyggerne. Her vil mange mene at det er nødvendig med press fra statlig hold for å bruke kommunesammenslutning for å sikre innbyggernes rettigheter.
- Noen vil mene at en samkommune er mindre demokratisk enn primærkommunen. Selv om samkommunestyret er sammensatt av folkevalgte, er de ikke direkte valgt av innbyggerne.
- Samkommunemodellen representerer et brudd med prinsippet om generalistkommunen

II. Departementets konkrete spørsmål:

1. Punkt 3.7 kommunal og fylkeskommunal deltakelse i samkommuner.

Sel kommune støtter KRDs konklusjon om at samkommuner mellom kommuner og fylkeskommune bør utredes nærmere. I tillegg kan det inviteres til forsøk med slike modeller. Nært tilgrensende oppgaver bør sees i sammenheng. Foruten areal og transportplanlegging kan samarbeid om for eksempel folkehelse, kulturminner, miljøvernområdet, opplæring og klimaplanlegging være mulige sektorområder. I den sammenheng bør KRDs utredningsarbeid

også omfatte samarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner gjennom vertskommunemodellen.

2. Punkt 3.8 særlige krav om kommunenes vedtak om å delta i en samkommune.

Sel kommune støtter KRDs konklusjon om å stå ved kommunelovens hovedregel om alminnelig flertall ved behandling av spørsmålet om deltakelse i en samkommune. En ser ikke tunge nok argumenter for en særregel som fraviker hovedregelen i kommuneloven om at alminnelig flertall er tilstrekkelig for å fatte gyldige beslutninger.

3. Punkt 3.9.2 evt. åpning for at en samkommune kan eie aksjeselskaper, interkommunale selskaper mv.

Sel kommune støtter KRDs hovedkonklusjon om at samkommuner ikke skal kunne eie selskaper. Hensikten med vertskommunemodellen er å samle interkommunale oppgaveområder i en organisasjon som bygger på kommunale organisasjonsprinsipper og følger Offentleglova og Forvaltningsloven. En samkommune kan i prinsippet ivareta alle typer oppgaveområder, også oppgaver som i dag er fristilt til selskaper. Dersom samkommuner selv skal fristille og eie selskaper vil argumentene for å opprette en samkommune bli betydelig svekket. Dersom behovet for fristilling innenfor et sektorområde er stort bør alternativet til samkommune være å opprette selskaper direkte eid av kommunene.

III. Regionråd.

Kommunene i Nord-Gudbrandsdal har siden 1993 utviklet et godt fungerende regionalt samarbeid etter "regionråds-modellen", hjemlet i § 27 i kommuneloven. Utviklingen gjennom disse årene har vist at særlig kommuner med lavt innbyggertall har behov for interkommunalt samarbeid på stadig flere områder. Det er svært få kommuner i Norge som i dag ikke er medlemmer av et Regionråd. Denne måten å samarbeide på har oppstått på tross av manglende nasjonalt engasjement og tilpasset lovverk.

Vi ser flere fordeler ved denne modellen:

- * Generalistkommunen består.
- * Unngår sektorisering som bygger opp om tilhørighet overfor avgrensede sektorer.
- * Bygger felles identitet og tilhørighet både til egen kommune og egen region.
- * Samarbeid i regionråd utvikler tenkning og prioriteringer ut fra et overordnet samfunnssyn.
- * Samarbeid i regionråd er utviklingsorientert, med kommunalt handlingsrom for egne initiativ
- * Politisk ledelse i regionsamarbeid utgår fra de demokratisk valgte politiske lederne som ser felles utfordringer i sammenheng.

Kommunene i Nord-Gudbrandsdal ønsker å videreutvikle regionsamarbeidet og vertskommunemodellen, og vi ser i denne sammenheng et behov for klarere retningslinjer, hjemlet i kommuneloven, også for denne typen interkommunalt samarbeid. Vi ser det også som naturlig at interkommunale samarbeidsorganer blir sikret statlig økonomisk støtte til drift. Samkommuner kan ut fra ulike modeller bli uoversiktlig og vanskelig å forholde seg til for fylkeskommunen. Dersom noen kommuner i Nord-Gudbrandsdal inngår en vertskommunemodell vil det svært sannsynlig føre til at det regionale samarbeidet i sin nåværende form blir avvirket.

Behandling i Kommunestyret - 21.06.2010:

Adm.sjefens forslag til høringsuttalelse enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets høringsuttalelse - 21.06.2010:

I. Generelt:

Sel kommune er positiv til at samkommunemodellen blir lovfestet som et alternativ for interkommunalt samarbeid om myndighetsoppgaver. Kommunene får med dette et alternativ til vertskommunemodellen. Det er riktig at lovforslaget legger opp til lokalt tilpassede modeller, som gir frihet når det gjelder bl.a. antall styremedlemmer og politisk og administrativ ledelse av samkommunen. Det er likevel grunn til å peke på noen forhold som *ikke løses* gjennom forslaget:

Departementet legger opp til flere muligheter for kommunene for å få til et godt samarbeid for å løse viktige velferdsoppgaver. Samtidig fremholder en at kommunesammenslutning skal være en frivillig sak. Det kan være de som mener at dette er en defensiv holdning fra statens side.

- Fagutvikling og teknologiutvikling tvinger fram nye organisasjonsformer. Økende kompetansekrav innen nær sagt alle fagområder skaper et behov for robuste fagmiljø av en viss størrelse. Dersom situasjonen innen et geografisk område med mindre kommuner er slik at det ikke ligger til rette for interkommunale samarbeidsløsninger, kan det føre til manglende kvalitet på velferdstjenester for innbyggerne. Her vil mange mene at det er nødvendig med press fra statlig hold for å bruke kommunesammenslutning for å sikre innbyggernes rettigheter.
- Noen vil mene at en samkommune er mindre demokratisk enn primærkommunen. Selv om samkommunestyret er sammensatt av folkevalgte, er de ikke direkte valgt av innbyggerne.
- Samkommunemodellen representerer et brudd med prinsippet om generalistkommunen

II. Departementets konkrete spørsmål:

1. Punkt 3.7 kommunal og fylkeskommunal deltakelse i samkommuner.

Sel kommune støtter KRDs konklusjon om at samkommuner mellom kommuner og fylkeskommune bør utredes nærmere. I tillegg kan det inviteres til forsøk med slike modeller. Nært tilgrensende oppgaver bør sees i sammenheng. Foruten areal og transportplanlegging kan samarbeid om for eksempel folkehelse, kulturminner, miljøvernområdet, opplæring og klimaplanlegging være mulige sektorområder. I den sammenheng bør KRDs utredningsarbeid også omfatte samarbeid mellom kommuner og fylkeskommuner gjennom vertskommunemodellen.

2. Punkt 3.8 særlige krav om kommunenes vedtak om å delta i en samkommune.

Sel kommune støtter KRDs konklusjon om å stå ved kommunelovens hovedregel om alminnelig flertall ved behandling av spørsmålet om deltakelse i en samkommune. En ser ikke tunge nok argumenter for en særregel som fraviker hovedregelen i kommuneloven om at alminnelig flertall er tilstrekkelig for å fatte gyldige beslutninger.

3. Punkt 3.9.2 evt. åpning for at en samkommune kan eie aksjeselskaper, interkommunale selskaper mv.

Sel kommune støtter KRDs hovedkonklusjon om at samkommuner ikke skal kunne eie selskaper. Hensikten med samkommunemodellen er å samle interkommunale oppgaveområder i en organisasjon som bygger på kommunale organisasjonsprinsipper og følger Offentleglova og Forvaltningsloven. En samkommune kan i prinsippet ivareta alle typer oppgaveområder, også

oppgaver som i dag er fristilt til selskaper. Dersom samkommuner selv skal fristille og eie selskaper vil argumentene for å opprette en samkommune bli betydelig svekket. Dersom behovet for fristilling innenfor et sektorområde er stort bør alternativet til samkommune være å opprette selskaper direkte eid av kommunene.

III. Regionråd.

Kommunene i Nord-Gudbrandsdal har siden 1993 utviklet et godt fungerende regionalt samarbeid etter "regionråds-modellen", hjemlet i § 27 i kommuneloven. Utviklingen gjennom disse årene har vist at særlig kommuner med lavt innbyggertall har behov for interkommunalt samarbeid på stadig flere områder. Det er svært få kommuner i Norge som i dag ikke er medlemmer av et Regionråd. Denne måten å samarbeide på har oppstått på tross av manglende nasjonalt engasjement og tilpasset lovverk.

Vi ser flere fordeler ved denne modellen:

- * Generalistkommunen består.
- * Unngår sektorisering som bygger opp om tilhørighet overfor avgrensede sektorer.
- * Bygger felles identitet og tilhørighet både til egen kommune og egen region.
- * Samarbeid i regionråd utvikler tenkning og prioriteringer ut fra et overordnet samfunnssyn.
- * Samarbeid i regionråd er utviklingsorientert, med kommunalt handlingsrom for egne initiativ
- * Politisk ledelse i regionsamarbeid utgår fra de demokratisk valgte politiske lederne som ser felles utfordringer i sammenheng.

Kommunene i Nord-Gudbrandsdal ønsker å videreutvikle regionsamarbeidet og vertskommunemodellen, og vi ser i denne sammenheng et behov for klarere retningslinjer, hjemlet i kommuneloven, også for denne typen interkommunalt samarbeid. Vi ser det også som naturlig at interkommunale samarbeidsorganer blir sikret statlig økonomisk støtte til drift. Samkommuner kan ut fra ulike modeller bli uoversiktlig og vanskelig å forholde seg til for fylkeskommunen. Dersom noen kommuner i Nord-Gudbrandsdal inngår en samkommunemodell vil det svært sannsynlig føre til at det regionale samarbeidet i sin nåværende form blir avvirket.

Utskrift:

Kommunal- og Regionaldepartementet, pb.8 112 Dep., 0032 Oslo
Regionkontoret i Nord-Gudbrandsdal, Skansen 7, 2670 Otta

Rett utskrift:

Dato: 23.06.10... Marie Andreassen